

УПРАВЛІННЯ ВАЛЮТНИМИ РИЗИКАМИ БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ

студентка гр. Ф-92 Гордієнко Л.О.

Валютний ринок є невід'ємною частиною економічної системи держави. В процесі становлення фінансового ринку України основними суб'єктами усіх його сегментів стали комерційні банки. Це стосується і валютного ринку де банки забезпечують проведення близько 70% операцій.

Характерною особливістю валютних цінностей, як об'єкту валютного ринку є високий рівень волатильності курсу. Комерційні банки, оцінюючи валюту як актив, повинні сприймати можливість динамічних змін його ціни протягом коротких проміжків часу. В таких умовах зростає ймовірність виникнення втрат, що ідентифікується як валютний ризик. Традиційно його визначають як можливість виникнення збитків при операціях з іноземною валютою, зумовлену коливанням ринкових валютних курсів.

Виникнення валютного ризику банківської установи додатково пов'язують з інтернаціоналізацією банківської діяльності та її диверсифікацією. З метою урахування специфіки банківських валютних операцій, розрізняють такі види валютних ризиків:

- операційний (зниження доходу внаслідок різкої зміни курсу іноземної валюти);
- трансляційний (ризик невідповідності активів та пасивів при їх вираженні в іноземній валюті);
- економічний (зміна конкурентоспроможності банку через зміну валютних курсів).

Досвід управління валютними ризиками банку свідчить, що результат операцій з валютою та валютними активами найбільше залежить від узгодженості параметрів валютної позиції комерційного банку та напрямку зміни курсів валют.

Валютна позиція характеризує співвідношення вимог та зобов'язань банку в іноземній валюті та визначає можливість виникнення валютного ризику. Так, закрита валютна позиція, що характеризується рівністю обсягу вимог у певній валюті та обсягу зобов'язань у ній, є основним методом запобігання валютного ризику. У випадку розбалансованості вимог і зобов'язань банку у визначеній валюті, позиція вважається відкритою та, відповідно, банк наражається на валютний ризик.

В сучасних умовах розвитку глобалізаційних процесів, інтеграції України у світовий економічний простір відбувається зростання кількості та масштабів валютних операцій, трансформація механізму реалізації валютних відносин та, відповідно, природа валютного ризику. Таким чином, виникає

потреба у модернізації існуючих та розробленні нових ефективних інструментів управління валютним ризиком.

На нашу думку, найбільш перспективними інструментами зменшення валютного ризику є:

- лімітування валютних операцій;
- використання методів метчінгу та неттінгу;
- страхування валютних ризиків (хеджування).

Розглянемо їх якість з позиції адекватності запитам системи управління валютним ризиком банку у сучасних умовах.

1. Лімітування відноситься до інструментів адміністративного (неекономічного) типу, що передбачає встановлення прямих обмежень на операції з валютними цінностями. Використовуються наступні види лімітів:

- ліміт на іноземні держави;
- ліміт на операції з контрагентами та клієнтами
- ліміт інструментарію;
- ліміт на кожен день і кожного дилера;
- ліміт збитків.

2. Цікавим є досвід використання методів мінімізації валютного ризику. До таких методів належать метчінг – метод, що передбачає взаємний залік купівлі або продажу іноземної валюти по активу і пасиву та неттінг – максимальне скорочення обсягів валютних операцій шляхом їх укрупнення.

3. В Україні досі не реалізовано потенціал найбільш популярного серед економічних методів управління валютним ризиком – методу хеджування. Хеджування як метод зменшення валютних ризиків передбачає використання термінових фінансових інструментів, таких як опціони, форвардні і ф'ючерсні контракти, операції типу «своп».

Порівнюючи зазначені деривативи з позиції їх дієвості в управлінні валютним ризиком банківської установи, ми дійшли висновку, що операції типу «своп» мають найбільший потенціал мінімізації валютного ризику у сучасних умовах. Вони являють собою комбінацію угод купівлі та продажу іноземної валюти з різними датами валютування, що поєднує в собі операції «спот» і «форвард». При цьому обсяги вимог і зобов'язань у певній валюті є рівними, отже не утворюється відкрита валютна позиція.

Науковий керівник: Костель М.В.

Економічні проблеми сталого розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 24–26 квітня 2013 р.): у 4 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – Т. 4. – С. 290-292.